

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

MIŁOWICE

1. Nazwa

**Historyczny układ ruralistyczny wsi wraz z terenem,
na którym jest znaczna ilość zabytków
archeologicznych**

2. Czas powstania

pradzieje, 1266, 1376, 1945

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **OLEŚNICKI**

Gmina **DZIADOWA KŁODA**

6. Współrzędne geograficzne

51°11'30"N 17°39'00"E

7. Użytkowanie obecne

**mieszkalne
rolnicze**

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Poprzednie nazwy miejscowości: 1286 r. - Meleyowiz; 1288 r. - Milowicz; 1351 r. - Mylwich; 1376 r. - Milwicz; ok. 1739 r. - Miühlwitz, Muhlowitz, Muhlewitz; pol. XVIII w. - Muhlowitz, Ober- i Nieder-; 1785 r. - Miühlowiz, Mylwich, Ober- i Nieder-; 1818 r. - Muhlowitz, Mylwich; 1829 r. - Muhlowitz; 1830 - 1912 r. - Ober- i Nieder-Miühlwitz; 1937, do 1945 r. - Miühlwitz. **Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi:** Nazwa niemiecka jest zniekształconym zapisem fonetycznym nazwy pierwotnej. **Historia wsi i dóbr:** W 1266 r. książę Henryk Śląski przekazuje dziedzicznemu wójtowi Wilhelmowi von Reichenbach swoje miasto Bierutów z kilkoma wsiami wokół celem osadzenia ich na prawie niemieckim. Wśród tych wsi wymieniana jest ganz Schoene (tzn. całkiem piękna, przy czym piękna napisane jest jako nazwa). W 1288 r. w dokumencie z dnia 11 stycznia zapisano, że Schoena w pobliżu Namysłowa tłumaczy się na polski Milowiz. W 1286 r. Paulus, proboszcz w Miłowicach, potwierdza odczytanie w kościele parafialnym w Raciborzu wyroku banicji biskupa Tomasza. W 1376 r. w dokumencie kardynała Johannes'a od św. Marka wymieniany jest kościół parafialny we wsi Milwicz-1785 r., 1830 r. Miłowice dzielą się na dwie części: Górne i Dolne Miłowice. W 1845 r. Miłowice mają status wsi. Istniejący w „Górnych” Miłowicach kościół ewangelicki uważany jest za jeden z pierwszych kościołów chrześcijańskich na Śląsku, po kościele w Smogorzowie Schmograu, co potwierdzać ma bardzo solidny sposób budowania tej świątyni - z kamienia. W latach 1909, 1912, 1926 wieś podzielona na części górną i dolną, w obu znajdują się majątki rycerskie, podległe ordynacji w Radzowicach. W 1937 r. we wsi znajduje się jedynie majątek resztkowy. Widlica o osi północny zachód - wschód (w przybliżeniu), usytuowana po obu stronach rzeczki Miłka. Usytuowana między Lipką a Gołębicami stanowi kontynuację ich układu planistycznego. W środkowej części wsi, po południowej stronie północnego ramienia widlicy, usytuowany jest kościół otoczony niewielkim terenem. Po przeciwnej stronie tego ramienia, po obu stronach dochodzącej tutaj drogi poprzecznej, znajdują się dwa cmentarze, nazywane dalej zachodnim i wschodnim. Zabudowa nieregularna, zagrodowa, w większości usytuowana po wewnętrznej stronie ramion widlicy. Zagrody usytuowane są przeważnie w pewnej odległości od dróg i posiadają do nich własne dojazdy.

Wykaz stanowisk archeologicznych:

1/40/78-34 ślad osadnictwa- neolit, cmentarzysko- XIX-XX w.

10/49/78-34 ślad osadnictwa- epoka kamienia

1/50/78-34 osada- XIV-XV w., 18/57/78-34 ślady osadnictwa- III okres epoki brązu, XI- XII w., XIV- XV w.

25/81/78-34 cmentarz przykościelny- średniowiecze.

Bibliografia: • Fischer Ch. F.: Geographisch-statistisches Handbuch Über Schlesien und die Grafschaft Glatz; Breslau-Jauer 1818.

• Knie J.: Alphabetisch-statistisch-topographische Übersicht der Dorfer, Flecken, Städte und anderen Orte der königliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845.

• Lutsch H.: Verzeichnis der Kunstdenkmäler der Provinz Schlesien, Bd II, Die Kunstdenkmäler der Landkreise des Reg.- Bezirks Breslau, Breslau 1889.

• Neuling H.: Schlesiens Kirchorte und ihre kirchlichen Stiftungen, Breslau 1902.

• Wytoczne konserwatorskie do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dziadowa Kłoda, Wrocław 1999.

• Zimmermann F. A.: Beytrage zur Beschreibung von Schlesien, Brieg t. IV 1785; t. VII 1787.

Materiały kartograficzne: • Messtischblatt, pomiar 1887, nowelizacja 1929, wydanie 1937-1940.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych. Inwestycje wymagające prac ziemnych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie dominant, skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

czerwiec 2023

Justyna Kość